

Stručni rad

POZITIVNI UČINCI PROJEKTA ODRŽIVA MOBILNOST

Alja Benkoč Sušnik, profesorica slovenskog jezika

OŠ Franja Malgaja Šentjur

Sažetak

Održiva mobilnost uključuje hodanje, biciklizam, korištenje javnog prijevoza i alternativne oblike mobilnosti. Njezin je cilj osigurati učinkovit i jednak pristup za sve, s naglaskom na ograničavanju osobnog motornog prometa i potrošnje energije te na poticanju održivih putnih načina. Često se pitamo kako učenike potaknuti da odlaze u školu i iz nje na način održive mobilnosti. Mobilnost i prometni odgoj prečesto su povezani samo s učenjem pravila u prometu ili sigurnošću na cestama. Mnogo roditelja svoju djecu u školu, do koje bi mogla hodati ili voziti bicikl, voze automobilom. Današnja su djeca sutrašnji odrasli korisnici prijevoza, a ponašanje pojedinca pri načinu odabira prijevoza oblikuje se vrlo rano u životu.

Ključne riječi: održiva mobilnost, prijevozna sredstva, promet, putne navike...

1. O PROJEKTU

U školskoj godini 2020./2021., na pobudu Ministarstva za infrastrukturu Republike Slovenije, u sklopu projekta Održiva mobilnost u vrtićima i osnovnim školama, uključili smo se u aktivnost IDEMO PJEŠKE S KOKOŠKOM ROZI. Svrha aktivnosti bila je potaknuti učenike osnovnih škola, kao i njihove roditelje i nastavnike kako bi u školu i iz nje te na poslijepodnevne aktivnosti odlazili na način **održive mobilnosti – pješke, biciklom, romobilom, skejtbordom, javnim prijevozom ili vožnjom automobilom zajedno**. Sama sam u projektu sudjelovala kao koordinatorica.

S aktivnošću Idemo pješke željeli smo postići sljedeće ciljeve:

- doprinijeti podizanju svjesnosti djece, roditelja i nastavnika o važnosti održive mobilnosti, povećati dolaske djece u školu na održiv način za najmanje 7 % i povećati udio putovanja na način održive mobilnosti,
- potaknuti kretanje djece i na taj način jačati njihovo zdravlje,
- potaknuti prometnu sigurnost za sve sudionike u prometu,
- smanjiti motorizirani promet u okolini škole,
- doprinijeti smanjenju emisije CO₂ u okoliš.

Svaka je škola za izvedbu kokoške Rozi dobila komplet, koji je sadržavao sljedeće:

- školski plastificiran transparent i naljepnice (zlata, srebrna, bronca),
- razredni plakat,
- dnevnik aktivnosti idemo pješke s kokoškom Rozi,
- karte, vrijednosne karte,
- igraća podloga i kartice s pitanjima,
- priručnik za nastavnike,
- letci za roditelje,
- reflektirajuća tijela.

Zadaci nastavnika bili su sljedeći:

- U razredu uz pomoć učenika na vidljivo mjesto zalijepi razredni plakat.
- Učenicima podijeli knjižice Moj dnevnik aktivnosti Idemo pješke s kokoškom Rozi.
- Svaki dan podijeli učenicima koji su u školu došli na način održive mobilnosti karte.
- U slučaju posebnih zasluga za izvođenje aktivnosti može učeniku podijeliti dodatnu igraću kartu.
- Brine se o unosu stvarnih podataka na razredni plakat.
- Tijekom nastave izvede najmanje dva nastavna sata na temu održive mobilnosti.
- Objasni svrhu i ciljeve aktivnosti roditeljima djece (roditeljima pošalje e-obliku letka).
- Učenike motivira za održiv dolazak u školu; također svojim primjerom.

2. KOORDINIRANJE I IZVOĐENJE PROJEKTA

Kao koordinatorica u našoj školi, u tjednu prije početka aktivnosti pripremila sam sve potrebno za izvedbu aktivnosti. U predvorju osnovne škole objesila sam školski transparent tako da je bio dostupan za pisanje, a po njemu mogli smo pisati/brisati flomasterom. Na zajedničkom sastanku nastavnicama sam predstavila svrhu i ciljeve aktivnosti. Zamolila sam ih da pomognu kod jutarnjeg razdjeljivanja igračih karata i unosu podataka na razredni plakat. Usput sam svoje suradnice redovno obavještavala putem e-maila. Nakon što smo primili materijal, nastavnice su pročitale priručnik, pregledale i zabilježile važne rokove, pogledale karte i značenje simbola kokoške Rozi te se oko nejasnoća posavjetovale sa mnom. Slijedilo je predstavljanje projekta učenicima i roditeljima. Na satu zajednice odjela porazgovarali smo o održivim oblicima dolaska u školu. Za neke učenike nastavnice su dobile osjećaj da bi u školu rado došli pješke, ali im roditelji ne povjere pa ih radije dovedu do vrata i tamo također pokupe. Nakon toga slijedili su roditeljski sastanci, na kojima su nastavnice upoznale roditelje s projektom i dale im neke savjete o brizi o zdravlju djece i o tome koliko je važno povjeriti im, da ih nauče odgovornosti, uključujući i kada je u pitanju dolazak i odlazak iz škole. Kao

razlog navode se nedostatak vremena, teške torbe i loše vrijeme. Roditeljima su nastavnice također poslale zajedničku obavijest i poveznicu na letak. Tjedan dana prije početka izvođenja nastavnice su bilježile dolaske djece u školu, jer smo željeli saznati kakav će biti napredak kasnije kada počnu dobivati kartice. Podatke su nastavnice svakodnevno unosile u obrazac Google. Kada su nastavnice učenicima podijelile dnevnik aktivnosti, pažljivo su ga pregledali i počeli ispunjavati. Ispunjavali su anketu o putnim navikama. Otkrile su da su na njihove putne navike utjecali vrijeme i udobnost koju im je donijela vožnja automobilom. Učenici su imali nekoliko poteškoća u određivanju duljine puta od kuće do škole. Ovdje su si pomogli sa slovenskom internetskom stranicom *Najdi.si zemljevidi*. Ovo je bilo nešto novo za njih i vjerujem da će ovu aplikaciju još koristiti. U tjednu bilježenja djeca su svakodnevno upisivala do dnevnika načine dolaska i primala kartice kokoške Rozi te su u grupama igrala igre i izmišljala svoja pravila i način igre. Djeca su se igrala uglavnom prije nastave i za vrijeme odmora. Igru se dosta prilagodilo i igri Uno koju igraju kod kuće. Na vidno mjesto objesili su i razredni plakat na kojem su svakodnevno bojili stupčasti dijagram. Istovremeno, nastavnice su u obrazac Google svakodnevno unosile i broj prisutnih učenika te broj učenika koji su u školu dolazili na održiv način. Posljednji dan u tjednu pokupile su dnevničke, a rezultate unijele u internetski anketni obrazac.

3. POVEZANOST S LOKALNOM ZAJEDNICOM

Projekt bio je vrlo dobro prihvaćen i od strane učenika i njihovih roditelja. Mnogo puta sam se već sreća s puno projektima vezanih na promet i moram priznati da me ovaj projekt najviše oduševio. Ne samo mene, nego i učenike. Istina je da je bilo potrebno nekoliko puta naglasiti što je dobro za njihovo zdravlje i okoliš u kojem žive, te da održivim načinom dolaska u školu brinemo ne samo o vlastitom zdravlju nego i o okolišu u kojem živimo.

Naša škola nalazi se uz vrlo prometnu regionalnu cestu s velikim brojem teretnih vozila, pa zato pojedinim učenicima roditelji ne dozvoljavaju dolazak u školu pješke odnosno biciklima ili romobilima. Nakon položenog biciklističkog ispita poveća se broj djece koja u školu dolaze biciklom, ali ne u onoj mjeri kao što bi to moglo biti u nekog drugom okolišu, gdje na putu u školu nema takvog prometa kao što je kod

nas, pa zato nestrpljivo očekujemo izgradnju obilaznice. Očekujemo i izgradnju planiranih biciklističkih staza u Općini Šentjur. Staze će sigurno značajno utjecati na veću sigurnost biciklista u prometu pa ćemo ih zato koristiti i s učenicima naše škole. Nekoliko biciklističkih staza već imamo, ali nisu izravno povezane s našom školom. Krajem školske godine započela je izgradnja kružnog toka s pothodnikom u neposrednoj blizini škole, što će doprinijeti tome da će djeca u školu moći dolaziti pješke ili biciklima. Veselimo se i električnim biciklima, postavljenih na nekoliko mjesta u općini. Kada budemo imali više biciklističkih staza, njima će se služiti i učenici jer često idu na poslijepodnevne aktivnosti u drugi školski okrug.

4. ZAKLJUČAK

Moje iskustvo sudjelovanja u projektu iznimno je pozitivno. Mogu tvrditi da je većina učenika trajno promijenila odnos prema mobilnosti. Sama sam vrlo zadovoljna projektom, uglavnom zato što su učenici pokazali veliku mjeru motiviranosti, djelovali su vrlo aktivno, projekt ih je cijelo vrijeme oduševljavao i vjerujem da je to odlična škola za život te da će sigurno u svakodnevnom životu zbog onoga što su naučili u projektu održivije djelovati. Sam projekt donosi zdravlju potrebne te također ekološki prihvatljive promjene. Učenici su uz pomoć projekta stekli važne kompetencije i vještine, postali su svjesniji negativnih utjecaja prometa, razvijali su samoinicijativu i trudili se postići ciljeve održive mobilnosti – ograničenje osobnog motornog prometa i potrošnje energije te promicanje održivog putnog načina i prenošenje tih načina na ostale kolege u razredu. Skupljajući karte jačali su i zdrav natjecateljski duh, razvijali društvene vještine, kolektivnu svijest ...